

Zatloukal, Jiří

Kniha o fenoménu zvaném Jerzy Giedroyc

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. X, Řada literárněvědné slavistiky. 2007, vol. 56, iss. X10, pp. 201-202

ISBN 978-80-210-4274-2

ISSN 1212-1509

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/103040>

Access Date: 19. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

POLSKO-ČESKÁ KONFERENCE O PŘEKLADU

Počátkem června 2006 uspořádal Vědecký kruh slavistů Jagellonské univerzity v Krakově vědeckou konferenci *Języki słowiańskie w przekładzie* – konferencja translologiczna (češć I polsko-česka), již se autor této zprávy zúčastnil a která podtitulem napovídá pokračování. Akce chtěla svest dohromady překladatele z českých zemí a Polska, diskutovat jazykové aspekty překladu, jeho teorii, iniciovat setkání se specializovanými překladateli, prezentovat časopisy o překladu a činnost Studentské kanceláře překladů v Krakově.

V dvoudenní akci zazněl ne jeden hodnotný příspěvek a účastníci, zejména přítomní studenti (a přišlo jich hodně!), se měli čemu učit. Zajímavý byl např. referát českobudějovického Jana Vitoně o jeho překladu reportážní knihy Romana Warszewského *Neohlášená smrt*, přímo učebnicovým se stal příspěvek s recitací domácího Jacka Bałucha (s jiskrným humorem navíc) o tom, jak tvořil český (on, Polák!) překlad Tuwimovy knížky pro děti

Lokomotiva, inspirativní byla i vyznání těšinsko-brněnské Renaty Putzlacher-Buchtové o spolupráci na písničkách Jarka Nohavicy. Autor těchto řádků hovořil o teoretických i praktických aspektech výuky předmětu *Teorie a praxe překladu pro studenty slavistiky na brněnské univerzitě*, Anna Car se zabývala překladem z feministické perspektivy, Tatjana Jamnik zase stylistickými aspekty překládání z češtiny a polštiny do slovinštiny atd. atd.

Konference, již se zúčastnilo na dvacet referentů z Čech, Moravy a Polska měla pracovní, ale přitom srdečný a domácí charakter. Symptomatické bylo, že jsme se na večeri po prvním dnu sešli ve stylové restauraci, která... byla před rokem 1989 jídelnou Svazu polských spisovatelů, v níž jsem často obědval, mj. s Annou Świrszczyńskou, „noblistkou“ Wisławou Szymborskou, Janem Zychem, Tadeuszem Śliwiakem, Tadeuszem Nowakem a mnoha dalšími (řada z nich již nežije) spisovatelé dnes starší a střední generace.

Ludvík Štěpán

KNIHA O FENOMÉNU ZVANÉM JERZY GIEDROYC

Poslední knihou profesora **Andrzeje St. Kowalczyka**, který působí na Katedře moderní polské literatury na Varšavské univerzitě, je publikace *Od Bukaresztu do Laffitów (Jerzego Giedroycia rzeczpospolita epistolarna)*, Pogrnicze, Sejny 2006, 297 s. Kowalczyk je znám jako autor mnoha vědeckých prací (např. o časopise *Kultura*) a článků věnovaných polské emigrační literatuře po druhé světové válce, monografie o esejistovi Jerzym Stempowském a jako editor jeho knih. Kromě vědeckých publikací vydal i dvě esejistické knihy (jedna byla nominována na prestižní literární cenu Niké).

Recenzovaná kniha je vyústěním dosavadní práce autora a také zúročením a syntézou jeho poznatků. Předmětem práce *Od Bukurešti k Laffitům* je osobnost Jerzyho Giedroyc a analýza vztahů s jeho hlavními spolupracovníky. Giedroyc je považován za jednu z nejdůležitějších postav poválečné polské kultury. Založil emigrační měsíčník *Kultura* a soustředil kolem něj nejlepší literární osobnosti. Záměrem časopisu bylo poskytnout prostor svobodnému myšlení a působit tak na vývoj událostí v Polské lidové republice. Název knihy symbolizuje dlouhou cestu, již ušli polští emigranti po odchodu polské vlády do Rumunska po vypuknutí 2. světové války do pařížského sídla měsíčníku *Kultura*.

Předmětem analýzy v knize je rozsáhlá korespondence, již vedl redaktor se „svými“ spisovateli. Patřili mezi ně: Witold Gombrowicz, Jerzy Stempowski, Melchior Wańkowicz, Konstanty A. Jeleński, Juliusz Mieroszewski a Bohdan Osadczyk. Korespondence byla nejdůležitějším prostředkem komunikace, protože spolupracovníci byli rozptýleni po celém světě. Sloužila nejenom k zařizování redakčních záležitostí, ale také (a především) k výměně a precizování názorů a pomoci emigrantům vytvářet specifické společenství lidí, kteří dokázali zastávat individuální stanoviska.

Polský esejista Wojciech Karpiński v souvislosti s touto skupinou spisovatelů kolem Giedroyc razí název „čtvrtá polština“ pro označení další výrazné fáze v rozvoji polského literárního jazyka. Na stránkách měsíčníku publikovali většinu prací např. Witold Gombrowicz nebo Czesław Miłosz.

V knize najdeme i shrnující studii o funkci literatury v Giedroycově politické koncepci a text o korespondenci Giedroyc s předválečným ministrem Rogerem Raczynským.

Publikace vyšla u příležitosti „Roku Jerzyho Giedroyc“, který vyhlásila polská vláda na rok 2006 (předchozí byl věnován Witoldu Gombrowiczovi).

Hlavní přednost knihy vidím ve zvládnutí rozsáhlého materiálu z různých oblastí společenských věd (dějin literatury, historie, politických dějin) při

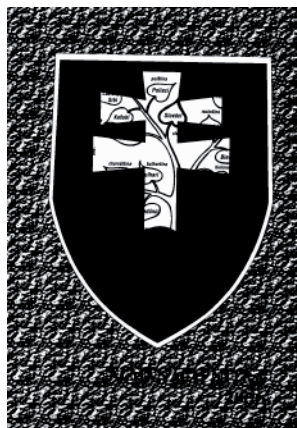
současném zachování vědecké rigoróznosti. Autorovi se rovněž povedlo vyvážit poměr mezi uvolněností výkladu a zvládnutím různorodého materiálu.

Jiří Zatloukal

ALMANACH NITRA 2006

Vyšel již sedmý ročník nitranského almanachu, který vydává místní pobočka Spolku slovenských spisovatelů za podpory řady institucí a firem – *Almanach Nitra 2006* (editor A. Červeňák, sestavil L. Zrubec). Navazuje na někdejší ročenku Nitra (var. Nitra, první v biblické češtině, dalších šest ve slovenštině, s první dedikací: Dar dcerám a synům Slowenska, Morawy, Čech a Slezka obětovaným, později variovanou), již od roku 1842 vydával Jozef Miloslav Hurban, jehož trojverší také současnou publikaci uvozuje.

Po úvodu A. Červeňáka se v anketě o budoucnosti Slovanů a Slováků vyslovují přední slovenští tvůrci, vědci i politici. Oddíl *Slovania, Slováci a svet* uvádí stať J. Chryzostoma kardinála Korce, ze zajímavých příspěvků, vztahujících se k literárněvědné tematice stojí za zmínku Na margo ruských podnetov v Šafárkových Dejinách a K problematike démonizmu v slovenských literatúrach A. Červeňáka. Oddíl *Poézia* přináší práce deseti autorů, oddíl *Próza* texty sedmi autorů. Oddíl *Kontakty* zaznamenává cestu A. Červeňáka a N. Muránské do Moskvy, dialog vede Igor Válek s Jurajem Kalnickým, jehož osobnost dokresluje stručný životopis a básně z rukopisu. Zajímavá je i studie J. Jurča o ukrajinsky píšícím básníkovi Sergeji Makarovi, otištěn je také pozdrav P. Janíka za Spolok slovenských spisovateľov na konferenci Česká literatura v Evropské unii v Praze v roce 2005 a vyhlášení projektu pro výzkum slovanských jazyků a kultur Slovanologické štúdie na Prešovské univerzitě. V oddílu *Naši jubilanti* se mj. připomíná

pětašedesátka Alexandra T. Ruttkaye, významného slovenského archeologa.

Bohatý je oddíl *Kultúra a kulturoológia*, který mj. obsahuje rozhovor J. Vladára s D. Kluvancem, rektorem nitranské univerzity, inaugurační proslov spisovatele Ladislava Ťažkého u příležitosti udělení čestného doktorátu na UKF v Nitře i následné laudatio A. Červeňáka, text Štefana Murína Čas a jeho reflexie, studie Viery Žemberové Medziliterárny dialóg o postave a Natálie Muránské Jean Baptiste Bulgakov alebo problém intertextuality a interkontextuality, připomínku maturity v Nitře básníka Janka Silana z pera Juraje Sidorenka a další texty. Různorodý je i oddíl *Recenzie a glosy*.

Ludvík Štěpán

OBJEVOVÁNÍ ZASUTÝCH TÉMAT A KLADENÍ OSTRÝCH OTÁZEK

Hodnocení sborníku *Научные труды Кафедры русской литературы Белорусского Государственного Университета* (вып. IV, „РИВШ“, Минск 2006) lze uvést i tak, že jak praví editoři (S. J. Gončarovová-Grabovská), studie „отражают основные направления научных исследований кафедры – типологию, поэтику, традиции русской лите-

ратуры“. Myslím však, že tu naštěstí nelze vystačit s těmito šedivě akademickými větami, kdy si jedno pracoviště jako by plní své úkoly a vydává sborník, který je „odráží“. Především je zřejmé, že svazek je rozebraný do dvou větvi: jednak často objevuje zasutá a neprávem opomíjená témata a jejich nositele, jednak se vrhá razantně vstříc novým jevům, jež